Geachte griffiers,

In aanloop naar de vorming van de nieuwe colleges en gemeenteraden in de regio willen wij de bestuurders en raadsleden graag bekendmaken met de ontwikkelingen in de energie- en warmtetransitie en de activiteiten van Energieregio Noordoost-Brabant (voorheen RES Noordoost Brabant).
Wij hebben hiervoor bijgesloten document opgesteld. Dit bestaat uit een overdrachtsdocument waarin wij onze opgaven, de stand van zaken, actuele ontwikkelingen en aandachtspunten voor de komende periode op een rij hebben gezet. Daarnaast is ons verhaal 'Ruimte voor energie' opgenomen dat inzicht geeft in de beweging die we maken richting een Energiesysteem van de toekomst.
Dit compacte document helpt (nieuwe) bestuurders en raadsleden om snel inzicht te krijgen in de gezamenlijke opgaven en de regionale samenwerking op het gebied van de energie- en warmtetransitie.
Wij verzoeken u vriendelijk dit document door te geleiden naar de fracties en de beoogde coalitiepartners, zodat zij het kunnen betrekken bij de coalitievorming en in de nieuwe bestuursperiode.
Mocht u vragen hebben of aanvullend materiaal wensen, dan denken wij uiteraard graag met u mee. Hartelijk dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,
Programmabureau Energieregio Noordoost-Brabant

Op de hoogte blijven van de laatste ontwikkelingen? Meld je aan voor de nieuwsbrief

Noordoost Brabant
RES Regionale Energie Strategie

NPLW Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie

Energieregio Noordoost-Brabant

- Overdrachtsdocument voor de nieuwe bestuursperiode
- Ons verhaal ‘Ruimte voor energie’

OVERDRACHTSDOCUMENT

Energieregio Noordoost-Brabant (NOB) is een regionaal samenwerkingsverband van tien gemeenten, Provincie Noord-Brabant, waterschappen Aa en Maas en De Dommel, netbeheerder Enexis en maatschappelijke partners. Samen werken we aan de uitvoering van de Regionale Energiestrategie (RES 1.0) en aan de versnelling van de energietransitie. Via de Energietafel wordt bestuurlijk vormgegeven aan gezamenlijke afspraken en regionale prioriteiten. Onze samenwerking kenmerkt zich door een enthousiaste en oplossingsgerichte werkwijze, met ruimte voor lokale verschillen.

Per 1 januari 2026 is RES Noordoost-Brabant verdergegaan onder de naam Energieregio Noordoost-Brabant, met een verbrede samenwerking rond warmte, het energiesysteem en voortzetting van de RES-opgave.
Lees meer over de naamswijziging

Ruimte voor energie

Sinds 2020 werkt Energieregio NOB aan de energietransitie richting een klimaatneutraal Nederland in 2050. In de verhaallijn Ruimte voor energie staat onze visie op het Energiesysteem van de Toekomst centraal, waarin lokale opwek, gebruik en opslag van energie en integrale afstemming van vraag, aanbod en infrastructuur nodig zijn om knelpunten zoals netcongestie te verminderen.

Stand van zaken

- In 2021 hebben de gemeenten binnen onze regio afgesproken om gezamenlijk een duurzame opwekopgave te realiseren van 1,6 TWh (bod RES 1.0). Die doelstelling is nog niet gerealiseerd. Hoewel veel zon- en windprojecten in een volgende fase zijn gekomen, is realisatie vóór 2030 niet haalbaar zonder extra besluitvorming en oplossingen. Lees de voortgangsrapportage, juli '25

- In 2025 hebben we een energiesysteemverkenning uitgevoerd om inzicht te krijgen in mogelijke ontwikkelingen van het regionale energiesysteem. Het rapport laat zien dat de energietransitie in onze regio vraagt om een fundamentele herinrichting van het energiesysteem met elektriciteit als belangrijkste drager én met grote gevolgen voor het elektriciteitsnet. De verkenning biedt inzicht in toekomstige keuzes en knelpunten en vormt de basis voor vervolgbesluiten over de ontwikkeling van het Energiesysteem van de Toekomst. Lees het rapport Energiesysteemverkenning Noordoost Brabant

- We werken ook samen aan energiebesparing en duurzame warmte. In RES 1.0 is het doel van 11 % energiebesparing in 2030 ten opzichte van 2017 vastgelegd. De actuele cijfers laten inmiddels een besparing van ongeveer 17,2 % zien, grotendeels dankzij externe factoren zoals gestegen energieprijzen en (tijdelijk) gedragseffecten. Energiebesparing blijft echter een belangrijk aandachtspunt gezien de stijgende vraag naar elektriciteit en de opgave van de warmtetransitie. Om inwoners te ondersteunen bij woningverduurzaming, werken we samen in een Meerjarig Collectief Ontzorgingstraject (MCO).
Lees meer over MCO

- De uitvoering van duurzame warmte in de regio is gestart, maar de transitie moet de komende jaren verder worden opgeschaald om de bijgestelde warmteambities richting 2030 te realiseren.

- Alle gemeenten werken aan een nieuw Warmteprogramma dat het college van B&W uiterlijk in 2027 vaststelt. Het programma schetst de warmteaanpak voor de komende jaren. Het onderscheidt gebieden met hun toekomstige (verwachte) warmtebron. Als uw gemeente in het Warmteprogramma gebruik maakt van de aanwijzingsbevoegdheid zal de gemeenteraad gevraagd worden dit in het Omgevingsplan vast te leggen.

Actuele ontwikkelingen

- **Zienswijze op Ontwerp-Nota Ruimte**
  Energieregio NOB heeft samen met regionale partners een zienswijze ingediend op de Ontwerp-Nota Ruimte, waarin energie als essentieel onderdeel van ruimtelijke keuzes wordt benadrukt. In de zienswijze zijn diverse zaken opgenomen met betrekking tot energie.

- **Verbreding naar andere beleidsvelden**
  In meerdere bijeenkomsten voor bestuurders en raadsleden hebben we benadrukt dat de energietransitie een bredere aanpak vraagt. Warmte, netcongestie en het Energiesysteem van de Toekomst maken dat energie nauw verbonden is met wonen, economie en ruimtelijke ontwikkeling. Lees verder
  Tijdens de eerste editie van de Energiedag zette Energieregio NOB een stap in die verbreding. Lees hier het verslag

- **Energiesysteem van de Toekomst**
  De Energietafel heeft bestuurlijk groen licht gegeven voor de verdere uitwerking van het Energiesysteem van de Toekomst. Hiermee start de volgende fase waarin de uitkomsten van de energiesysteemverkenning worden vertaald naar concrete scenario's, keuzes en handelingsperspectieven voor de regio. Lees meer

Op 15 april verzorgen wij een deelsessie over het Energiesysteem van de Toekomst tijdens de regionale raadsbijeenkomst in het kader van het inwerkprogramma voor de nieuwe gemeenteraden. Op uw verzoek verzorgen we een presentatie tijdens een beeldvormende raadsbijeenkomst.

Aandachtspunten voor de komende periode

Voor de nieuwe bestuursperiode is de energietransitie een urgente opgave. De komende jaren zijn bepalend voor het realiseren van de regionale afspraken én voor het voorkomen dat energie een beperkende factor wordt voor wonen, werken en economische ontwikkeling. Graag geven wij u een aantal aandachtspunten mee:

- Tijdige realisatie van de opwekopgave uit RES 1.0, waarbij nieuwe bestuurlijke afspraken in aanloop naar 2030 worden meegenomen richting gemeenteraden en lokaal worden verankerd.
- Actieve samenwerking met netbeheerders voor verzwaring van het elektriciteitsnet en afstemming buurtvolgorde met wijkuitvoeringsplannen in Warmteprogramma's.
- Borgen van voldoende capaciteit en middelen voor energie als ordenend principe voor plannen en gebiedsontwikkelingen. Zorg voor een integrale aanpak in de organisatie naar het Energiesysteem van de Toekomst.
- Betrek lokale initiatieven en energiecoöperaties actief bij uitvoering en draagvlak. En verbindt de energietransitie met het sociaal domein, met aandacht voor betaalbaarheid en energiearmoede.

Netcongestie vraagt om een andere aanpak en soms om onorthodoxe maatregelen. Als Energieregio Noordoost-Brabant willen we hierin een actieve rol vervullen door energie integraal te verbinden met ruimtelijke ontwikkeling, wonen en economie. En door vraag en aanbod lokaal beter op elkaar af te stemmen. Daarbij zetten we in op energiegemeenschappen, lokale energieconcepten en oplossingen die bijdragen aan een betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem.

Ruimte voor energie

Sinds 2020 werken we als Energieregio Noordoost-Brabant aan de energietransitie op weg naar een klimaatneutraal Nederland in 2050. Waar de focus voorheen alleen lag op energiebesparing en het duurzaam opwekken van energie, zijn er inmiddels flinke stappen gezet in de warmtetransitie. Gemeenten werken volop aan warmteprogramma's en wijkaanpakken. De grote druk op het elektriciteitsnet vanwege de groeiende vraag en productie van duurzame energie, zorgt ervoor dat onze aandacht steeds meer verschuift naar het energiesysteem als geheel. Oftewel naar de ontwikkeling van het Energiesysteem van de Toekomst. In 'Ruimte voor energie' beschrijven we de beweging die we in Noordoost-Brabant voor ons zien en samen willen maken.

Ruimte voor energie

De beschikbare netcapaciteit in Nederland, en dus ook in Noordoost-Brabant, staat onder grote druk. Dat merken we bijvoorbeeld aan woningbouwplannen die vertraging oplopen doordat stroomaansluitingen niet (direct) beschikbaar zijn. Ook staan steeds meer bedrijven in de wacht voor een stroomaansluiting en transportcapaciteit. Ze willen uitbreiden en meer werkgelegenheid creëren, maar zijn pas na 2033 of later bij de netbeheerder aan de beurt voor een aansluiting.

Het kabinet streeft naar een CO2 vrij elektriciteitssysteem in 2040. Een ambitieus doel, maar de cijfers zijn confronterend: de vraag naar elektriciteit wordt drie keer zo groot als nu en de productie ruim vier keer zo groot. Dit vraagt nu en in de toekomst veel van onze landelijke en regionale elektriciteit-infrastructuur. Netcongestie is dan ook geen tijdelijk probleem. **Netcongestie is 'here to stay'. En dat raakt ons allemaal.**

Hoe zorgen we ervoor dat we wél voldoende duurzame elektriciteit hebben? Zodat bedrijven kunnen ondernemen en we economische kansen benutten. Dat we woningen op het net kunnen aansluiten en onze woningbouwopgave kunnen realiseren. Dat we bestaande woonwijken kunnen transformeren in aardgasvrije wijken. En, waarbij we tegelijkertijd oog hebben voor een gezonde en prettige leefomgeving? Dat kan door andere aanpakken te hanteren dan we nu doen. En door anders te kijken naar ons energiesysteem op weg naar een klimaatneutraal Nederland in 2050.

Een andere benadering: van centraal naar decentraal

De oplossing ligt niet in eindeloos wachten op uitbreiding van het centrale elektriciteitsnet. Netcongestie dwingt ons tot een andere benadering van ons energiesysteem. Het dwingt ons tot een integrale gebiedsaanpak waarin ruimtelijke ontwikkelingen, wonen, economie, mobiliteit én energie hand in hand gaan. En het dwingt ons tot het creëren van een decentraal systeem. Daarin komen vraag en aanbod van energie geografisch en in tijd, dichter bij elkaar in de eigen regio, op bedrijventerreinen en woonwijken. Het vraagt om een energiesysteem waarin we de samenhangende onderdelen – energievraag, energieaanbod en energie-infrastructuur – anders organiseren.

Netcongestie dwingt ons tot een integrale gebiedsaanpak waarin ruimtelijke ontwikkelingen, wonen, economie, mobiliteit én energie hand in hand gaan.

Minister Hermans benadrukt in haar Kamerbrief van juni 2025 de noodzaak om vraag en aanbod in balans te brengen. Een uitdaging die we in Noordoost-Brabant nog volledig voor ons hebben. Maar hierin ligt ook onze kans. Door nú de regie te pakken, kunnen we efficiënter gebruikmaken van het energiesysteem én het systeem anders inrichten.

Integrale gebiedsaanpak

In de transitie naar het Energiesysteem van de Toekomst, moeten ruimte, wonen en economie samenkomen. Bestuurders, ondernemers en belangenorganisaties kunnen de gewenste economische groei niet meer los zien van energievraagstukken. Ambtenaren ruimtelijke ordening en projectontwikkelaars moeten vroegtijdig energiebehoeften meenemen in plannen voor gebiedsontwikkeling. En nieuwbouwplannen en aardgasvrije wijken vragen om energiegemeenschappen, groepscontracten en publiek-private samenwerking.

Kortom, we moeten samenwerken over de grenzen van verschillende sectoren heen. Een bedrijventerrein wordt niet alleen een plek voor economische activiteit, maar ook een energielandschap waar ondernemers energie produceren, opslaan, delen en verbruiken. Nieuwe woonwijken zijn in de toekomst gebieden waar bewoners in energiegemeenschappen samenwerken aan het opwekken, opslaan en delen van energie. Het energiesysteem, inclusief de benodigde infrastructuur, wordt een integraal onderdeel van gebiedsontwikkeling.

Laten we samen ruimte maken voor energie in Noordoost-Brabant, zodat we in de toekomst prettig en gezond blijven wonen, werken en leven in onze mooie regio.

Ruimte voor energie

We staan voor een fundamentele keuze. We kunnen blijven wachten op uitbreiding van het centrale elektriciteitsnet en accepteren dat economische ontwikkeling en woningbouw achterblijven. Óf we pakken zelf regie. We bouwen aan een decentraal energiesysteem waarin vraag en aanbod bij elkaar liggen zodat we de bestaande en nieuwe energie-infrastructuren beter benutten. Regie pakken vraagt moed, samenwerking en het loslaten van oude denkpatronen, niet alleen bij (decentrale) overheden, maar ook bij onze ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties. Het bouwen aan een decentraal energiesysteem is een ruimtelijk, economisch én maatschappelijk vraagstuk.

Het gaat om het **creëren van ruimte**, letterlijk en figuurlijk. Letterlijk, door slimmer om te gaan met de schaarse ruimte die we hebben en energie op te wekken waar deze wordt gebruikt. En figuurlijk, door ruimte te maken voor nieuwe denkwijzen, voor samenwerking over grenzen heen en voor lokale oplossingen.

Vernieuwende samenwerking in Noordoost-Brabant

Hoe doen we dat in de praktijk? Als tien gemeenten, provincie Noord-Brabant, waterschappen Aa en Maas en De Dommel, netbeheerder Enexis en maatschappelijke partners werken we al geruime tijd samen aan de energietransitie. Binnen de Energietafel maken we verdere stappen naar vernieuwende samenwerkingsvormen. Hierin staan co-creatie en innovatie centraal en willen we collega's vanuit andere beleidsvelden nauw betrekken. Hierbij hebben we commitment aan elkaar én aan ons gezamenlijke doel: een decentraal toekomstbestendig energiesysteem. Laten we samen ruimte maken voor energie in Noordoost-Brabant, zodat we in de toekomst prettig en gezond blijven wonen, werken en leven in onze mooie regio.